

ומוסיפה הגמרא: **לפדא** — מאכל העשוי מתאנים, **דייסא**, ותמרי מאכל העשוי מתמרים, אלו מאכלים שנחשבים "מצטמק ורע להן".⁽⁵⁵⁾

בעו מיניה מרבי חייא בר אבא:

למאן דאמר מתניתין להשהות תנן, ואין להשהות על כירה שאינה גרופה, אם שכח מערב שבת קדירה על גבי כירה, ובשלה בשבת, מהו, מה דינו של המאכל.⁽⁵⁶⁾

ולא השיב להם רבי חייא מיד, אלא אישתיק, ולא אמר ליה ולא מידי.

למחר, נפק רבי חייא, דרש להו כך שנינו במשנה: **המבשל בשבת**, כך דינו: אם בישל בשוגג, **יאכל** התבשיל, אבל אם בישלו במזיד, **לא יאכל**.⁽⁵⁷⁾

והוסיף רבי חייא, כי ההבדל בין שוגג למזיד נאמר רק במבשל בשבת עצמה, אבל אם

וכתב הרשב"א שאין לפרש הספק באופן שנתבשל כבר כמאכל בן דרוסאי מערב שבת, ובשבת שכה ונתבשל לגמרי, כיון שאין בישול לאחר שהגיע למאכל בן דרוסאי, וראיה לדבר, שהרי דבר שנתבשל כמאב"ד ובא גוי והוסיף ובישלו, אינו אסור משום בשולי עכו"ם.

ואמנם, זו דעת הרשב"א בכמה מקומות, שאין בישול אחר שהגיע למאב"ד, וראה להלן [לט א, מ ב]. אבל דעת הרבה ראשונים, וכך נפסק להלכה [בסי' שיח ד] שיש בישול אחר בישול בדבר שנתבשל רק כמאב"ד [ועי' בה"ל ד"ה אפילו שכך היא דעת רוב הראשונים], ולפי זה נמצא שאפשר שהספק הוא בשכח תבשיל המבושל כמאב"ד והוסיף בישול בשבת, למאן דאמר לשהות תנן. וכדמפרש רש"י.

ומדברי רש"י גופיה שפירש את הספק כמאן דאמר לשהות תנן, ולא פירש בפחות ממאב"ד ואליבא דכולי עלמא, מבואר שהספק הוא בדבר מבושל לכל הפחות כמאב"ד, ואף על פי כן אסור להשהותו, ומשמע שיש בישול אחר בישול במבושל כמאב"ד, וכן נקט הרא"ש [יא] בדעת רש"י, וע"ש בקרבן נתנאל [י]. ועיין בפני יהושע מדוע רש"י לא פירש כדברי התוס'.

57. בכתובות [לד א] הביאה הגמרא מחלוקת תנאים: המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא

הציון [רנג ט] כתב, שמכאן מקורו של הרמב"ן שמצטמק ויפה לו היינו שהאדם שמח בו ומצטמק ורע לו שעצב בצימקו ואין זה תלוי במצבו של התבשיל.

ובביאור הלכה [שם ד"ה והוא] הביא מהפמ"ג שכתבשיל לפת ללא בשר הוא מצטמק ורע לו גם ללא קמח, וכתב שכן משמע קצת מרש"י כאן.

55. בביאור הלכה [שם] כתב, שכל אלו הם מצטמק ורע לו גם ללא קמח.

56. כך פירש רש"י, שהספק של הגמרא הוא למאן דאמר לשהות תנן, ולדברי רש"י עצמו ההלכה כמאן דאמר להחזיר תנן, והגמרא מסתפק שלא לפי ההלכה. והתוס' כתבו שהספק הוא גם למאן דאמר להחזיר תנן, אלא שהשהה על הכירה תבשיל שלא הגיע למאכל בן דרוסאי שבזה חנניא מודה שאסור, האם התבשיל מותר באכילה. וכן כתב הרשב"א בשם רש"י.

ועוד כתבו שאפשר שהספק הוא בקדירה חייתא, דאף שלעיל התירה הגמרא להשהות בתנור שאינו גרוף מכל מקום בכירה יש לחוש שמה יחתה בה ואסור להשהותה, ולכן מביא לן אם השהה מהו. והריטב"א תמה דלא מצינו חילוק בין תנור לכירה בדין קדירה חייתא.